

УДК 338.43

DOI: 10.18524/2413-9998/2021.2(48).243708

С. І. Карпін,

здобувач кафедри теоретичної та прикладної економіки

Львівського торговельно-економічного університету

вул. Туган-Барановського, 10, м. Львів, 79000

e-mail: karpin@ukr.net

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНТЕГРАЛЬНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

У статті досліджено концептуальну підтримку механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу. Доведено, що концептуальні орієнтири механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу повинні враховувати принципи стратегії його сталого розвитку. Обґрунтовано, що базовий механізм в системі управління агропромислового комплексу представляє собою взаємопов'язаний комплекс інструментів, який використовується за призначенням суб'єктами господарювання у процесі розв'язання визначених завдань під управлінським впливом відносно об'єкта, з отриманням запланованого результату. Досліджено структурний та функціональний аспект механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу. Розроблено типову схему системи управління у агропромисловому комплексі. З'ясовано особливості та специфіка механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, розвиток, структурно-функціональне забезпечення, глобалізація, інтеграція, сталий розвиток, соціально-економічні аспекти, стратегічні імперативи, інновації, адаптація.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ефективне функціонування агропромислового комплексу України та його інфраструктури створює необхідні умови для розвитку й прогресивного зростання аграрного сектора національної економіки. Розвиток агропромислового комплексу, в умовах сьогодення, взаємопов'язаний з науково-теоретичними дослідженнями, розробкою та впровадженням нових технологій й інновацій, постає фактором модернізації у внутрішньогалузевій господарській діяльності та її соціально-економічній сфері. Сучасний стан інфраструктури агропромислового комплексу України та поширення

пандемії COVID-19 обмежує соціально-економічні можливості у внутрішньогалузевому середовищі та надає інерційність процесам розвитку агропромислового виробництва у національному макроекономічному середовищі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретико-методологічні основи забезпечення розвитку аграрної сфери широко представлені у працях таких відомих зарубіжних науковців як: Є. Домар, Дж. М. Кейнс, А. Маршалл, Г. Мюрдаль, Р. Нурксе, М. Портер, У. Петті, К. Прахалад, Д. Рікардо, У. Ростой, Ж.-Б. Сей, А. Сміт, М. Тодаро, Р. Харрод, Т. Шульц, Й. Шумпетер. Деякі теоретико-методологічні аспекти фундаменту системи управління трансформаційних процесів у агропромисловому комплексі відображені у працях: П. Гайдуцький, В. Галушко, В. Геєць, О. Головченко, М. Долішній, Л. Дейнеко, Ж. Дерій, М. Дем'яненко, Г. Запша, В. Ільчук, М. Крапивко, А. Лисецький, М. Лендел, Ю. Лупенко, О. Коваленко, М. Малік, Є. Масленников, Ю. Мельник, Б. Пасхавер, Г. Підлісецький, О. Радченко, М. Сахацький, П. Саблук, Ю. Сафонов, М. Хвесик, О. Чубукова, О. Шебаніна, О. Шеремет, В. Яковенко та ін. Наукові праці перелічених дослідників, підтверджують, що управління – це вплив суб'єкта управління на об'єкти з метою впливу на їх стан, поведінку або просторово-часове переміщення в процесі господарської діяльності. Але, незважаючи на достатню кількість наукових досліджень, які присвячені теоретико-методичним аспектам управління у агропромисловому комплексі, залишається невирішеним концептуальна підтримка механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу.

Постановка завдання. Запропонувати концептуальну підтримку механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основні напрями покращення системи управління агропромисловим комплексом країни справляють істотний вплив на ефективну організацію майбутніх потокових процесів у аграрній сфері національної економіки.

Метою механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу є створення сучасного, інтегрова-

ного у світову господарську діяльність суб'єктів господарювання агропромислового комплексу, здатного в умовах інтеграції та глобальних викликів розв'язувати завдання соціально-економічного розвитку у аграрній сфері України.

Агропромисловий комплекс є одним з важливих сфер національних економік прогресивних світових країн. Аналізуючи галузеві особливості комплексу у країнах ЄС можна зазначити, що існує диверсифікація та підвищення багатofункціональності галузі, де державна політика розвитку аграрних підприємств і підтримка фермерства, розподіл впливу державного регулювання за певними означеними цілями та механізмами важелів реалізації, що уможлиблює поглиблення прямого зв'язку агропромислового комплексу з ефективним розвитком сільських територій. Потрібно враховувати специфіку кожної з європейських країн стосовно державного регулювання агропромислового комплексу їх економік, проглядаються взаємні прагнення та дії до фінансово-економічної допомоги даній галузі. Проте, сучасна реальність на сьогодні вимагає значного скорочення рівня державної підтримки його навіть у країнах з ринковою економікою [1].

Концептуальні орієнтири механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу повинні враховувати принципи стратегії його сталого розвитку, а саме:

- агропромисловий комплекс є національним пріоритетом країни;
- стратегічна перевага агропромислового виробництва національної економіки у міжнародному макроекономічному середовищі;
- мультифункціональність агропромислового комплексу;
- дотримання інтегрованого підходу з метою диверсифікації агропромислового виробництва;
- поєднання джерел ресурсного забезпечення;
- формування спеціальних інститутів реалізації агропромислових програм у національному макроекономічному середовищі;
- прийняття внутрішньогалузевих соціально-економічних стандартів у агропромисловому комплексі.

Відмітимо, що першочергові завдання інституційної політики у агропромисловому комплексі країни повинні бути спрямовані на:

- удосконалення бюджетного процесу у сфері підтримки агропромислового комплексу національної економіки;
- реформування системи інституційного регулювання та управління агропромислового комплексу;
- розвиток інфраструктурної складової агропромислового комплексу країни;
- формування пріоритетів у соціально-економічній підтримці агропромислового комплексу та його суб'єктів господарювання.

Погодимось, що процес модернізації та вдосконалення ресурсного та організаційного потенціалу агропромислового комплексу, його ефективний інноваційний розвиток в умовах глобалізації та активної інтеграції у світовий простір, залежить, перш за все від напрямів та обсягів інвестицій. Саме інвестиційно-інноваційний процес впливає на інфраструктуру та відіграє визначальну функціональну роль у забезпеченні конкурентоспроможності аграрного сектору, як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі. До основних напрямів розвитку цього процесу у агропромисловому комплексі відносять біологічний, технологічний та людський фактор [1].

Стратегічний підхід до системи управління розвитком агропромислового виробництва передбачає створення спеціального механізму його реалізації з адекватною мультифункціональною структурою та функціями цільової орієнтації, організації, здійснення й управління даного процесу. Базовим механізмом структури механізму реалізації стратегічних перетворень, які спрямовані на досягнення сталого розвитку агропромислового комплексу є механізм управління його інфраструктурою, де формуються ключові фактори соціально-економічного зростання та конкурентоспроможності аграрної сфери.

Професор Одеського національного університету імені І. І. Мечникова Радченко О. П., відзначив, що «з метою забезпечення сталого розвитку аграрного сектору національної економіки постає питання комплексного вирішення пов'язаного з ним широкого спектру проблем соціального, економічного і екологічного характеру, які в свою чергу вимагають виокремлення двох

основних напрямів державної аграрної політики, а саме: створення умов для розвитку сільського господарства, як фундаментальної галузі агропромислового комплексу та створення сприятливих умов для комплексного розвитку сільських територій та їх мешканців» [1].

Тому, ґрунтуючись на теоретико-методологічному підході до дослідження господарського механізму як ієрархічно та перманентно організованої системи, де на кожному рівні та у будь-якому сегменті господарювання існують особливі спеціальні механізми вирішення протиріч між суб'єктами протилежних інтересів, причому кожен із них може бути конкретизовано за допомогою відповідних методів, інструментів і форм реалізації, у зв'язку з чим, механізм управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу правомірно розглядати як спеціальний механізм у системі загального господарського механізму.

Професор О. Побережець відзначає: «у сучасних умовах господарювання, з точки зору економічної науки, механізм представляє собою послідовність етапів розробки основних цілей управління і комплекс способів для їх досягнення, включаючи окремі процедури та інструменти [2].

Значна кількість науковців розглядає «механізм» як систему інструментів для регулювання господарської діяльності або як систему управління економікою суб'єкта господарювання. Тому, відрізняється також термінологічний апарат: «господарський механізм», «організаційно-економічний механізм», «механізм управління», «економічний механізм», «господарський механізм управління» тощо.

Економічний механізм – це сегмент господарського механізму суб'єкта господарювання, що включає економічні методи, способи, форми та інструменти впливу на економічні відносини і процеси у господарському процесі суб'єкта.

Досліджуючи проблематику механізму розвитку функціонування економічних систем перехідного періоду деякі автори застосовують категорію «господарський механізм», розглядаючи його, як механізм дії та використання економічних законів, бага-

тоскладову систему, що виступає, як функціональна частина виробничих відносин, виражає взаємодію останніх із продуктивними силами і надбудовою [2].

Економічна енциклопедія надає відповідне тлумачення механізму – це система, пристрій, спосіб, що визначає порядок певного виду діяльності суб'єкта господарювання [3].

Будь-яка організація є системою, тому з точки зору системного підходу організаційний механізм – це система усіх методів, прийомів та способів формування та регулювання відносин між об'єктами системи та внутрішнім і зовнішнім середовищами [2].

Економічний механізм забезпечує формування і визначення сприятливих економічних, організаційних, правових та інших умов розвитку економічного потенціалу й підвищення ефективності його використання, а також надання державної цінової, фінансової та інших видів допомоги національним товаровиробникам [2].

Фінансовий механізм – це систему управління фінансовими потоками суб'єкта господарювання через фінансові важелі за допомогою фінансових методів.

Значна кількість науковців «механізм управління» трактується, як категорія управління, що включає цілі управління, елементи об'єкта та її зв'язки, на які здійснюється вплив, дії в інтересах досягнення цілей, методи впливу, необоротні й оборотні ресурси управління соціально-економічним потенціалом [2].

Таким чином, базуючись на існуючих тлумаченнях науковців щодо досліджуваної категорії, на нашу думку, «механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу» представляє собою багаторівневу систему взаємопов'язаних складових – організаційно--функціональної системи, системи забезпечення та системи реалізації, які наповнюючись відповідними елементами (принципами, методами, інструментами), забезпечують досягнення поставленої мети управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу з урахуванням впливу ендогенних й екзогенних факторів.

Виокремлення різновидів та форм механізмів об'єднує їх в обов'язковій наявності взаємопов'язаних сегментів, які спрямо-

вані на досягнення загальної мети і бажано, щоб результат задовольняв поставлені цілі і завдання. Аналіз досліджень підкреслює наявність господарського механізму, організаційного та економічного механізмів, механізму управління та забезпечення, кожен з яких призначений для певних цілей та може використовуватися в різних системах, галузях та сферах національної економіки [4].

Базовий механізм в системі управління об'єктом представляє собою взаємопов'язаний комплекс інструментів, який використовується за призначенням суб'єктами господарювання у процесі розв'язання визначених завдань під управлінським впливом відносно об'єкта, з отриманням запланованого результату.

На думку окремих науковців, механізм – це зважена система інструментів для регулювання процесу виробництва, з іншого боку – система управління економікою або як спосіб регулювання господарюючим суб'єктом [4].

Виходячи з розуміння механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу як способу трансформації господарських взаємовідносин суб'єктів у напрямі вирішення виникаючих між ними протиріч у процесі забезпечення інтегрованої взаємодії щодо створення загальних умов відтворення та умов внутрішньогалузевої діяльності, важливо виділяти функціональний та структурний аспекти його дослідження.

Функціональний аспект даного механізму передбачає визначення та діагностики його специфіки, системи субординації та координації суб'єктів й агентів, інтегральної цільової функції та диференційованих завдань, системи протиріч, динаміки взаємодії внутрішнього і зовнішнього середовища, а також впливу контрольованих і неконтрольованих факторів.

Структурний аспект механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу передбачає виокремлення у його структурі сегментів, компоненти яких забезпечують:

- визначення суб'єктами інтегральної мети, цілей і завдань;
- інструментальну підтримку механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу;
- реалізацію поставлених цілей відповідними методами та ін-

струментами досягнення цілісного інфраструктурного впливу на внутрішньогалузеве господарське середовище;

- виявлення необхідних та достатніх джерел фінансування, які дозволяють досягти поставлених суб'єктами механізму цілей та завдань;
- моніторинг результатів просування до цілісного інфраструктурного обслуговування у агропромисловому комплексі;
- діагностика інтегральної інфраструктури у агропромисловому комплексі;
- аналіз та оцінка результатів просування до цілісного інфраструктурного обслуговування у агропромисловому комплексі;
- корекцію структурних компонентів механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу.

Специфіка механізму управління інфраструктурою агропромислового комплексу визначається її інтегральною структурою. Даний аспект передбачає існування цілої системи механізмів – механізму управління виробничою інфраструктурою, механізму управління логістичною інфраструктурою, механізму управління соціально-економічною інфраструктурою агропромислового комплексу тощо. Відмітимо, що від ефективної взаємодії даних механізмів залежить стан інтегрального механізму та його можливість виконувати свої організаційно-цільові функції.

Особливістю механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу є також те, що його інфраструктура є частиною загальногосподарського комплексу національної економіки, ефективне функціонування якої можливе лише за всебічної підтримки на рівні відповідних інституцій (державних, регіональних або територіальних громад). Безпосередньо приймаючи участь у створенні суспільних інфраструктурних благ, державні, регіональні та територіальні інституції зберігають контроль за базовими пріоритетними орієнтирами науково-технічного та соціально-економічного прогресу в агропромисловому комплексі, що сприятиме соціально-економічній стабільності у національному просторі та конкурентоспроможності агропромисловому комплексі країни на всіх рівнях.

Відмітимо, що визначаючи орієнтири розвитку об'єктів та джерел засобів їх досягнення, сприятиме функціонуванню інфраструктури агропромислової сфери у межах заданих параметрів. Тому, відповідні державні, регіональні або територіальні інституції повинні бути активними суб'єктами даного механізму, визначаючи основні методи та інструменти регулюючого впливу на агропромислову інфраструктуру національної економіки.

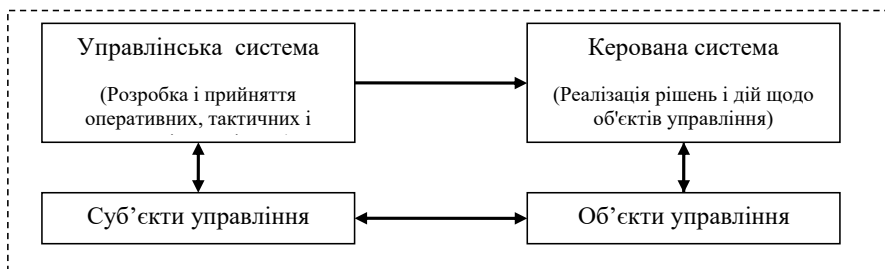
Під розвитком агропромислового комплексу слід розуміти структурні зміни у даному сегменті національної економіки з формування ефективних ресурсних пропорцій агропромислового виробництва й якісного вдосконалення складових організаційно-функціонального прогресу й потенціалу у господарському середовищі країни.

Макроекономічні процеси розвитку агропромислового комплексу країни повинні орієнтуватися на забезпечення стійкого та збалансованого зростання результатів господарювання у даному сегменті національної економіки за умови відновлення функціонального повноцінного розширеного відтворення, що передбачає не тільки збільшення випуску агропромислової продукції, а й здатність його суб'єктів господарювання продукувати інвестиційно-інноваційну спрямованість у макроекономічному середовищі країни.

Професор П. І. Гайдучський відмітив: «досвід діяльності різних агропромислових формувань переконливо засвідчив, що головний резерв поліпшення управління агропромисловим комплексом криється не в організаційних, а саме в економічних умовах функціонування; а ефективність того чи іншого формування виявляється не тільки і не стільки в дії його організаційно-функціональних чинників, скільки у розкритті та висвітленні можливостей економічних факторів інтенсифікації агропромислового виробництва» [5].

Розвиток агропромислового комплексу у національному макроекономічному середовищі можливий за рахунок ефективної системи управління, яка повинна мати сучасну інструментально-методичну підтримку.

Типова схема системи управління у агропромисловому комплексі відображена на рис. 1.

Рис. 1. Типова схема системи управління у агропромисловому комплексі

Джерело: розроблено автором.

Управління розвитком агропромислового комплексу охоплює нормативні, правові, організаційні, структурні, функціональні, виробничі, інвестиційні, інноваційні, економічні, соціальні й екологічні аспекти. Пріоритетом системи управління розвитком агропромислового комплексу в умовах поширення пандемії COVID-19 та агресивної політики зовнішнього оточення є забезпечення сталого соціально-економічного зростання, підвищення соціально-економічних стандартів та забезпечення продовольчої безпеки країни. Тому, з урахуванням визначених аспектів, дослідження концептуальних орієнтирів механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу є актуальним та необхідним завданням сьогодення.

Суб'єктами механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу виступають: господарюючі суб'єкти всіх сфер агропромислового комплексу, обслуговуючі суб'єкти й організації, державні, регіональні та територіальні інституції, а також фізичні особи в момент, коли вони отримують інфраструктурні послуги або користуються матеріальною базою інфраструктури агропромислового комплексу країни.

Таким чином, до суб'єктів механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу входить сукупність індивідів, суб'єктів господарювання та відповідні інститу-

ції, які приймають участь у наданні, отриманні та контролю послуг, що забезпечують необхідні умови відтворення та життєдіяльності у національному середовищі.

Об'єктом механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу виступають інфраструктурні послуги та блага, які відповідають вимогам суб'єктів господарювання та фізичних осіб, надання та споживання яких упорядковує їх господарські взаємодії, прискорює та раціоналізує тимчасові та просторові зв'язки у сфері агропромислового відтворення й удосконалює обслуговування споживачів агропромислової продукції.

Суперечливість механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу обумовлена змістом інфраструктурної діяльності як допоміжної або обслуговуючою по відношенню до основного виробництва у агропромисловому комплексі, що визначає першорядне значення розвитку агропромислового виробництва і лише після цього його інфраструктурної складової. В умовах глобальних викликів сьогодення та продовження трансформаційних процесів у агропромисловому комплексі пріоритетним є розвиток інфраструктури, що сприятиме модернізації агропромислового комплексу.

Висновки та пропозиції. Таким чином, другорядність ролі інфраструктури в системі суспільного відтворення, з одного боку, та необхідність її сучасного прискореного розвитку, з іншого, визначають основні протиріччя механізму управління інтегральною інфраструктурою агропромислового комплексу, які відображають різноспрямованість інтересів різних суб'єктів даного сегменту національної економіки, що проявляється у слабкості аграрно-промислової політики в умовах поширення пандемії COVID-19, незбалансованості відтворювальної структури комплексу, нерозвиненості основних галузей та сегментів агропромислового комплексу країни. Обґрунтовано, що управління розвитком у агропромисловому комплексі охоплює нормативні, правові, організаційні, структурні, функціональні, виробничі, інвестиційні, інноваційні, економічні, соціальні й екологічні аспекти. Пріоритетом системи управління розвитком агропромислового комплексу

в умовах поширення пандемії COVID-19 та агресивної політики зовнішнього оточення є забезпечення сталого соціально-економічного зростання, підвищення соціально-економічних стандартів та забезпечення продовольчої безпеки країни.

Список використаної літератури

1. Радченко О. П. Теоретико-методологічні засади структурно-функціонального забезпечення розвитку АПК : монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 355 с.
2. Побережець О. В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : монографія. Херсон : Видавництво : Грінв Д.С., 2016. 500 с.
3. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Том 3 / Редкол. : С. В. Мочерний (від. ред.) та ін. Київ : Вид. Центр «Академія», 2002. 952 с.
4. Мельник Ю. М. Теоретико-методологічні засади регулювання розвитку промисловості у національній економіці : монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 365 с.
5. Гайдуцький П.І. Економічні взаємовідносини підприємств АПК в умовах ринку: навч. посібник. Київ : Вища школа. 1992. 191 с.
6. Борщ В. І., Соколова О. А. Інноваційна модель розвитку агропромислового комплексу України. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2018. Т. 17. Вип. 3 (40). С. 93-111.

Стаття надійшла 19.12.2020 р.

С. И. Карпин,

соискатель кафедры теоретической и прикладной экономики

Львовского торгово-экономического университета

ул. Туган-Барановского, 10, г. Львов, 79000

e-mail: karpin@ukr.net

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОРИЕНТИРЫ МЕХАНИЗМА УПРАВЛЕНИЯ ИНТЕГРАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРОЙ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА

В статье исследована концептуальная поддержка механизма управления интегральной инфраструктурой агропромышленного комплекса. Доказано, что концептуальные ориентиры механизма управления интегральной инфраструктурой агропромышленного комплекса должны учитывать принципы стратегии устойчивого развития. Обосновано, что базовый механизм в системе управления агропромышленного комплекса представляет собой взаимосвязанный комплекс ин-

струментов, который используется по назначению хозяйствующими субъектами в процессе решения определенных задач под управленческим влиянием относительно объекта, с получением запланированного результата. Исследован структурный и функциональный аспект механизма управления интегральной инфраструктурой агропромышленного комплекса. Разработана типовая схема системы управления в агропромышленном комплексе. Выявлены особенности и специфика механизма управления интегральной инфраструктурой агропромышленного комплекса.

Ключевые слова: агропромышленный комплекс, развитие, структурно-функциональное обеспечение, глобализация, интеграция, устойчивое развитие, социально-экономические аспекты, стратегические императивы, инновации, адаптация.

S. I. Karpin,

applicant of the Department of Theoretical and Applied Economics

Lviv University of Trade and Economics

Tugan-Baranovskoho Street, 10, Lviv, 79000

e-mail: karpin@ukr.net

CONCEPTUAL GUIDELINES OF THE MECHANISM OF MANAGEMENT OF THE INTEGRATED INFRASTRUCTURE OF THE AGRO- INDUSTRIAL COMPLEX

The article examines the conceptual support of the management mechanism of the integrated infrastructure of the agro-industrial complex. It is proved that the conceptual guidelines of the mechanism of management of the integrated infrastructure of the agro-industrial complex should take into account the principles of the strategy of its sustainable development. It is substantiated that the basic mechanism in the management system of the agro-industrial complex is an interconnected set of tools used by business entities in the process of solving certain tasks under the management's influence on the object, with the planned result. The structural and functional aspect of the management mechanism of the integrated infrastructure of the agro-industrial complex is studied. A typical scheme of the management system in the agro-industrial complex has been developed. The peculiarities and specifics of the mechanism of management of the integrated infrastructure of the agro-industrial complex are clarified.

The secondary role of infrastructure in the system of social reproduction, on the one hand, and the need for its modern accelerated development, on the other, determine the main contradictions of the management mechanism of integrated infrastructure of the agro-industrial complex. -industrial policy in the context of the spread of the COVID-19 pandemic, the imbalance of the reproductive structure of the complex, the underdevelopment of major industries and segments of the agro-industrial complex of the country. It is substantiated that development management in the agro-industrial complex covers normative, legal, organizational, structural, functional, production, investment,

innovation, economic, social and environmental aspects. The priority of the agro-industrial development management system in the context of the spread of the COVID-19 pandemic and the aggressive policy of the external environment is to ensure sustainable socio-economic growth, increase socio-economic standards and ensure food security.

Key words: agro-industrial complex, development, structural and functional support, globalization, integration, sustainable development, socio-economic aspects, strategic imperatives, innovations, adaptation.

References

1. Radchenko, O. P. (2020). Teoretyko-metodolohichni zasady strukturno-funktsionalnoho zabezpechennia rozvytku APK : monohrafiia [Theoretical and methodological principles of structural and functional support of agro-industrial complex development: monograph]. Kherson: OLDI-PLUS. [in Ukrainian].
2. Poberezhets, O. V. (2016). Teoretyko-metodolohichni ta praktychni zasady doslidzhennia systemy upravlinnia rezultatamy diialnosti promyslovoho pidpriemstva : monohrafiia [Theoretical and methodological and practical principles of research of the performance management system of an industrial enterprise: monograph]. Kherson : Vydavnytstvo : Hrin D.S. [in Ukrainian].
3. Mochernyi, S. V. (eds.) (2002). Ekonomichna entsyklopediia: u trokh tomakh. Tom 3 [Economic Encyclopedia: in three volumes. Volume 3]. Kyiv: Vyd. Tsentr «Akademii». [in Ukrainian].
4. Melnyk, Yu. M. (2019). Teoretyko-metodolohichni zasady rehuliuвання rozvytku promyslovosti u natsionalnii ekonomitsi : monohrafiia [Theoretical and methodological principles of regulating the development of industry in the national economy: a monograph]. Kherson : OLDI-PLIUS. [in Ukrainian].
5. Haidutskyi, P. I. (1992). Ekonomichni vzaiemovidnosyny pidpriemstv APK v umovakh rynku: navch. Posibnyk [Economic relations of agro-industrial enterprises in market conditions: manual]. Kyiv : Vyscha shkola. [in Ukrainian].
6. Borshch, V. I. & Sokolova, O. A. (2018). Innovatsiina model rozvytku ahropromyslovoho kompleksu Ukrainy [Innovative model of development of agro-industrial complex of Ukraine]. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia. – Market economy: modern theory and practice of management*, Vol. 17, Issue 3 (40), pp. 93-111. [in Ukrainian].